

Psychologia rodziny i bliskich związków
Psychology of families and relationships

Program studiów dla przedmiotu obowiązujący od cyklu kształcenia	2024/2025
Kierunek studiów	Psychologia
Rok i semestr studiów	Rok I/ Semestr I
Poziom kształcenia	Studia II stopnia
Profil kształcenia na kierunku	Ogólnoakademicki
Moduł kształcenia dla przedmiotu	Specjalnościowy
Nazwa specjalizacji (jeśli przedmiot specjalizacyjny)	Psychologia kliniczna i psychoterapia; Psychoterapia i terapia seksualna; Psychologia dzieci i młodzieży
Status przedmiotu	Do wyboru

Forma zajęć	Liczba godzin		ECTS	Forma zaliczenia	Waga	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne				
Wykład	30	16	6	Egzamin	50%	
Ćwiczenia	24	16		Zaliczenie na ocenę	100	
Razem za zajęcia dydaktyczne	54	32				
Praca własna studenta	76	98				
Ogółem	150	150				

Cele kształcenia dla przedmiotu

1.	Zapoznanie studentów z najnowszymi wynikami badań polskich i zagranicznych oraz koncepcjami teoretycznymi dotyczącymi współczesnej teorii systemowej rodziny.
2.	Zapoznanie studentów z wybranymi metodami badania interakcji w rodzinie i w bliskich związkach (małżeńskich, partnerskich).
3.	Zapoznanie studentów z elementami terapii rodzinnej i małżeńskiej oraz psychospołecznymi uwarunkowaniami jakości bliskiego związku i fenomenu rodzin dysfunkcyjnych.

Efekty uczenia się

WIEDZA			
L.p.	Efekty przedmiotowe (Student zna i rozumie)	Odniesienie do efektów kierunkowych	Metody weryfikacji efektów uczenia się
W1	Student zna konceptualizacje rodzin, związków romantycznych oraz interakcji w tych jednostkach we współczesnej psychologii naukowej.	PS2_WG01_Mgr	Egzamin pisemny – pytania zamknięte, kolokwium pisemne.
W2	Student zna rozwojowe, psychospołeczne i kulturowe determinanty miłości, doboru partnerów oraz zawierania i funkcjonowania związków o zróżnicowanych formach.	PS2_WG08_Mgr	Egzamin pisemny – pytania zamknięte, praca pisemna, kolokwium pisemne.
W3	Student zna podstawowe charakterystyki, zasady i procesy terapii rodzin, ilościowe i jakościowe metody diagnozowania relacji w rodzinie i bliskim związku, oraz obszary kompetencji terapeutów par i rodzin.	PS2_WG03_Mgr	Egzamin pisemny – pytania zamknięte, praca pisemna, kolokwium pisemne.

UMIEJĘTNOŚCI			
L.p.	Efekty przedmiotowe (Student potrafi)	Odniesienie do efektów kierunkowych	Metody weryfikacji efektów uczenia się
U1	Student potrafi identyfikować zróżnicowane źródła informacji na temat funkcjonowania jednostek w związkach i rodzinach – w tym dane pochodzące z badań naukowych – oraz integrować je w celu rozwiązywania pytań klinicznych.	PS2_UW02_Mgr	Praca pisemna, ćwiczenia w trakcie zajęć (planowanie, konceptualizacja przypadku, rozwiązywanie problemów).
U2	Student potrafi poddać interpretacji wybrane zjawiska z zakresu normy i patologii w obrębie funkcjonowania rodziny i związku z punktu widzenia współczesnych teorii i koncepcji systemowych.	PS2_UW01_Mgr	Kolokwium pisemne, praca pisemna, analiza przypadków, ćwiczenia w trakcie zajęć (konceptualizacja przypadku).
U3	Student potrafi przeprowadzić wstępną diagnozę problemu w rodzinie lub związku z punktu widzenia teorii systemowej i zaproponować plan jego rozwiązywania.	PS2_UW06_Mgr	Analiza przypadków, ćwiczenia w trakcie zajęć (konceptualizacja przypadku, odgrywanie ról).

KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
L.p.	Efekty przedmiotowe (Student jest gotów do)	Odniesienie do efektów kierunkowych	Metody weryfikacji efektów uczenia się
K1	Student jest gotów do dyseminacji trafnej wiedzy psychologicznej z zakresu funkcjonowania rodzin i związków oraz zwalczania dezinformacji i uprzedzeń w tym zakresie.	PS2_KO01_Mgr	Aktywność na zajęciach (dyskusja, pytania i odpowiedzi).
K2	Student jest gotów do przyjęcia otwartej, tolerancyjnej postawy względem osób reprezentujących zróżnicowane tożsamości i/lub rodziny oraz przeżywających problemy rodzinne i/lub relacyjne.	PS2_KO02_Mgr	Aktywność na zajęciach (dyskusja, pytania i odpowiedzi).
K3	Student jest gotów do uwzględniania ograniczeń we własnej wiedzy i kompetencjach, ograniczeń trafności w procesach wnioskowania na podstawie zróżnicowanych źródeł informacji oraz osobistych postaw i poglądów w procesie diagnozy funkcjonowania osób w rodzinach i/lub związkach.	PS2_KR01_Mgr	Aktywność na zajęciach (dyskusja, pytania i odpowiedzi).

Treści kształcenia

L.p.	Treść kształcenia (tematyka zajęć)	Liczba godzin			
		Wykład		Ćwiczenia	
		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
1.	Rodzina z perspektywy teorii systemowej – podstawowe pojęcia. Rodzina jako system. Wzory interakcji funkcjonujące w granicach systemu rodzinnego. Pojęcie tematów, strategii, reguł, metaregul. Zdania i strategie dotyczące utrzymania tożsamości, granic, statusu. Zadania i strategie kierowania spójnością rodziny. Strategie kierowania stresem w rodzinie. Źródła stresu w rodzinie.	4	2		
2.	Proces indywidualizacji w kontekście systemu rodzinnego. Wskaźniki procesu indywidualizacji, pseudoindywidualizacja, rozwój tożsamości, rozwój zdolności do nawiązywania bliskich więzi (paradygmat teorii przywiązania)	4	2		
3.	Teorie wyboru partnera do bliskiego związku – z perspektywy trwałości związku. Teoria wpływu rodziny generacyjnej. Teoria przywiązania. Teoria targów małżeńskich Teoria genetyczno-ewolucyjna – założenia i krytyka. Teoria kohabitacji. Teoria wymiany społecznej (model współzależnościowy) romantyczna, neurotyczna i dojrzała.	4	2		
4.	Związki romantyczne i partnerskie. Rodzaje, klasyfikacje, formy i funkcje. Proces powstawania i fazy rozwoju związku. Psychologiczna perspektywa na miłość. Związki partnerskie osób nieheteroseksualnych. Determinanty satysfakcji w związku – przegląd badań empirycznych.	4	2		
5.	Rodzicielstwo jako nowy kontekst funkcjonowania rodziny. Wyzwania stawiane przed rodziną z dzieckiem (dziećmi). Relacje rodzic – dziecko w ujęciu systemowym. Style rodzicielskich oddziaływań. Wyznaczniki „bycia rodzicem”: dziedzictwo z rodziny generacyjnej, zasoby małżonków jako rodziców, cechy podmiotowe dziecka, czynniki kulturowe.	4	2		
6.	Perspektywa systemowa na wybrane zaburzenia psychiczne – zaburzenia psychotyczne, zaburzenia odżywiania, zaburzenia zachowania u dzieci i młodzieży. Procesy etiologiczne i czynniki ryzyka.	4	2		
7.	Dezintegracja rodziny – statystyki w Polsce i na świecie. Przyczyny, procesy, możliwości interwencji.	2	2		
8.	Psychoterapia par i rodzin. Historia rozwoju, teoretyczne podstawy w zróżnicowanych ujęciach. Współczesne podejścia – teoria systemowa, teoria poznawczo-behawioralna. Terapia oparta na dowodach naukowych - strategie i modele pracy terapeutycznej z najczęstszymi problemami rodzin.	4	2		
9.	Diagnozowanie systemu rodzinnego. Współczesne metody badania rodziny i małżeństwa. Diagnoza rodziny generacyjnej, komunikacji małżeńskiej i partnerskiej, relacji rodzic-dziecko, postaw rodzicielskich, przywiązania. Metody jakościowe – wywiad (z rodzicami/malżonkami, z dziećmi) – i ilościowe –			12	8

	kwestionariusze, baterie testów. Formułowanie i sprawdzanie pytań i hipotez klinicznych. Interpretacja danych ze zróżnicowanych źródeł. Kontakt z klientami w obrębie terapii par i rodzin.				
10.	Problemy zgłaszane przez pary/rodziny - analiza studiów przypadków – problemy w funkcjonowaniu i ustalaniu ról, problemy seksualne, zdrada, rozwód, zaburzenia psychiczne, uzależnienia. Możliwości interwencji terapeuty.			4	4
11.	Terapia rodzin. Rola terapeuty rodzinnego. Zakres kompetencji terapeuty par i rodzin. W czym terapia może pomóc parom i rodzinom? Podstawowe zasady procesu terapeutycznego w terapii par i rodzin – kontrakt terapeutyczny, struktura i forma sesji, cele terapeutyczne. Charakterystyczne interwencje z zakresu psychoterapii systemowej. Poznawczo-behawioralna psychoterapia par i rodzin.			8	4
Razem		30	16	24	16

Metody kształcenia

Forma zajęć	Metody kształcenia
Wykład	Wykład informacyjny z prezentacją multimedialną, analiza przypadków i przykładów, debata, dyskusja.
Ćwiczenia	Wykład konwersatoryjny, analiza przypadków, przykładów, dyskusja, debata, ćwiczenia zespołowe, symulacje.

Warunki zaliczenia

Sposób zaliczenia	Wagi (%)	
	Wykład	Ćwiczenia
Egzamin pisemny	100	0
Kolokwium	0	50
Wykonanie zadań podczas zajęć	0	25
Przygotowanie pracy pisemnej poza zajęciami	0	25
Razem	100	100

Rozliczenie pracy własnej studenta

L.p.	Czynności w ramach pracy własnej	Oznaczenie czynności (wpisać TAK lub NIE)	Szacowana liczba godzin	
			Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
1.	Przygotowanie pracy pisemnej poza zajęciami	TAK	15	15
2.	Lektura obowiązkowa	TAK	26	48
3.	Przygotowanie do kolokwium	TAK	15	15
4.	Przygotowanie do egzaminu	TAK	20	20
Razem			76	98

Literatura obowiązkowa

1.	Liberska, H., Janicka, I. (red). (2014). <i>Psychologia rodziny</i> . Wydawnictwo Naukowe PWN.
2.	Gurman, A. S., & Kniskern, D. P. (2014). <i>Handbook of family therapy</i> . Routledge.
3.	Płopa, M. (2015). <i>Psychologia rodziny: teoria i badania</i> . Oficyna Wydawnicza Impuls.

Literatura uzupełniająca

1.	Teti, D.M., Fosco, G.M. (2021). New conceptualizations and directions in the study of family context. <i>Journal of Family Psychology</i> , 15, 2, 123-127.
2.	Świętochowski, W. (2014), Rodzina w ujęciu systemowym. W: I. Janicka, H. Liberska (red.). <i>Psychologia rodziny</i> (s. 21-46). Warszawa: PWN
3.	Wojciszke, B. (2021). <i>Psychologia miłości</i> . Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.

Inne materiały dydaktyczne

1.	
2.	
3.	